Врз основа на член 58 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19, 110/19 и 121/24), на предлог на Директорот на Управата за животна средина – орган во состав, а во врска со Наредбата за ограничување на увозот на флуорирани јаглеводороди (HFC) ("Сл. весник на РСМ" бр. 13/24), Министерот за животна средина и просторно планирање го донесе следното

УПАТСТВО ЗА ПОБЛИСКИ УСЛОВИ ЗА ОГРАНИЧУВАЊЕ НА УВОЗОТ НА ФЛУОРИРАНИ ЈАГЛЕВОДОРОДИ (HFC) ВО 2026 ГОДИНА

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
MINISTRIA E MJEDISIT JETËSOR DHE PLANIFIKIMIT HAPËSINOR
Бр.-Nr. 11-1390/1
02-03-2026 20 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

Член 1
Предмет на уредување

Со ова Упатство се пропишуваат поблиските услови за ограничување на увозот на флуорирани јаглеводороди (HFC) во 2026 година, начинот на пресметка и доделување на годишната квота за увоз преку систем на референтни вредности, вклучувајќи ги и условите за увоз на рециклирани и обновени HFC супстанции.

Член 2
Ограничување на увозот – основа за 2026 година

Ограничувањето на увозот на флуорирани јаглеводороди (HFC) во 2026 година се врши врз основа на просекот на увезени количини на HFC во периодот 2020-2022 година. Вкупната максимална дозволена количина (квота) за увоз на HFC за 2026 година е 357,938 tCO_2eq.

Член 3
Услови за пријавување

За да добијат квота за увоз на HFC за 2026 година, увозниците треба да поднесат пријава на Конкурс кој Министерството за животна средина и просторно планирање го објавува на својата веб страна. Пријава може да поднесат сите увозници кои ги исполнуваат следните услови:

– имаат седиште во Република Северна Македонија

Në bazë të nenit 58 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 96/19, 110/19 dhe 121/24), me propozim të Drejtorit të Drejtorisë për Mjedis Jetësor – organ në përbërje, e në lidhje me Udhëzimin për kufizimin e importit të hidrokarbureve të florizuara (HFC) ("Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 13/24), Ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor solli këtë

UDHËZIM PËR KUSHTET MË TË HOVËSISHME PËR KUFIZIMIN E IMPORTIT TË HIDROFLUOROKARBUREVE (HFC) NË VITIN 2026

Neni 1
Lënda e rregullimit

Me këtë Udhëzim përcaktohen kushtet më të përafërta për kufizimin e importit të hidrokarbureve të florizuara (HFC) në vitin 2026, mënyra e llogaritjes dhe ndarjes së kuotës vjetore të importit përmes sistemit të vlerave referente, duke përfshirë edhe kushtet për importin e substancave HFC të ricikluara dhe të ripërtërira.

Neni 2
Kufizimi i importit – baza për vitin 2026

Kufizimi i importit të hidrokarbureve të florizura (HFC) në vitin 2026 bëhet në bazë të mesatares së sasive të importuara të HFC-ve në periudhën 2020-2022. Sasia totale maksimale e lejuar (kuota) për importin e HFC-ve për vitin 2026 është 357,938 tCO2eq.

Neni 3
Kushtet për aplikim

Për të marrë një kuotë për importin e HFC-ve për vitin 2026, importuesit duhet të dorëzojnë aplikim në Konkursin të cilin Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor e shpall në faqen e saj të internetit. Aplikim mund të dorëzojnë të gjithë importuesit që plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- регистрирани се во Централниот регистар на Република Северна Македонија
- поседуваат Решение-одобрение за вршење на дејност промет на големо со хемикалии издаден од Министерството за здравство
- континуирано учествуваат во прометот (увоз и/или извоз) на супстанциите контролирани од Монтреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка и/или смесите кои содржат супстанции контролирани од Монтреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка во период не пократок од шест години пред денот на поднесување на барањето.
- учествуваат во увозот на супстанциите контролирани од Монтреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка и/или смесите кои содржат супстанции контролирани од Монтреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка.
- континуирано вршат дејност во секторот на сервисирање на производите кои содржат контролирани супстанции/смеси и аплицираат за увоз на HFC за сопствени потреби (сервисирање на производи кои содржат контролирани супстанции/смеси) и имаат доставувано извештаи за видовите и количините на собраните, обновените и рециклираните средства за ладење со кои постапувале согласно член 22-б став (11) од Законот за животна средина во период не пократок од пет години пред денот на поднесување на апликацијата.

Член 4
Доделување на квотата

Министерството за животна средина и просторно планирање/Управа за животна средина ја распределува вкупната годишна квота од член 2 на увозниците кои се пријавиле на Конкурсот.

- të kenë seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut
- të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut
- të posedojnë Vendim-leje për kryerjen e veprimtarisë së tregtisë me shumicë me kimikate të lëshuar nga Ministria e Shëndetësisë
- të marrin pjesë vazhdimisht në qarkullimin (import dhe/ose eksport) e substancave të kontrolluara nga Protokolli i Montrealit për substancat që hollojnë shtresën e ozonit dhe/ose përzierjeve që përmbajnë substanca të kontrolluara nga Protokolli i Montrealit në një periudhë jo më të shkurtër se gjashtë vjet para ditës së dorëzimit të kërkesës.
- marrin pjesë në importin e substancave të kontrolluara nga Protokolli i Montrealit për substancat që hollojnë shtresën e ozonit dhe/ose përzierjeve që përmbajnë substanca të kontrolluara nga Protokolli i Montrealit për substancat që hollojnë shtresën e ozonit.
- të kryejnë vazhdimisht veprimtari në sektorin e servisimit të produkteve që përmbajnë substanca/përzierje të kontrolluara dhe të aplikojnë për import të HFC-ve për nevojat e veta (servisimin e produkteve që përmbajnë substanca/përzierje të kontrolluara) dhe të kenë dorëzuar raporte për llojet dhe sasitë e mjeteve ftohëse të mbledhura, të ripërtërira dhe të ricikluara me të cilat kanë vepruar sipas nenit 22-b paragrafi (11) të Ligjit për Mjedisin Jetësor në një periudhë jo më të shkurtër se pesë vjet para ditës së dorëzimit të aplikimit.

Neni 4
Ndarja e kuotës

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor/Drejtoria për Mjedis Jetësor e shpërndan kuotën e përgjithshme vjetore nga neni 2 te importuesit që kanë aplikuar në Konkurs.

Министерството за животна средина и просторно планирање/Управа за животна средина при распределба на квотите помеѓу увозниците, може да предвиди дел од квота која нема да се распределени, со вклучување на резервен фонд за дополнителна распределба која може да се распредели до крајот на тековната година по доставени барања.

Член 5

Категоризација на увозници и распределба на квотата

Со цел обезбедување на пазарен континуитет и овозможување пристап на нови увозници, увозниците кои аплицираат за квота се делат во две категории:

- Постојни увозници се увозници кои треба да имаат континуиран увоз на HFC во периодот 2021-2023 година и на истите им се одредува референтна вредност (РВ) врз основа на просекот од нивниот увоз во наведениот период.
- Нови увозници се увозници кои не исполнуваат услови за утврдување на референтна вредност (немаат континуиран увоз во периодот 2021-2023 г.), но ги исполнуваат општите услови за дејност и имаат искуство во прометот и сервисирањето од член 3 на ова Упатство.

На постојните увозници им се распределуваат 87% од вкупната максимална дозволена количина (квота) за 2026 година. Поединечната квота за секој постоен увозник се пресметува пропорционално на неговиот удел во вкупната сума на сите утврдени референтни вредности во државата по следната формула:

$$Q_i = \left(\frac{RV_i}{\sum RV}\right) \times 311.406,06$$

Q_i = Квота на поединечниот увозник

RV_i= Референтна вредност на конкретниот увозник

ΣRV = Збир на референтните вредности на сите пријавени постојни увозници

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor/Drejtoria për Mjedis Jetësor gjatë shpërndarjes së kuotave ndërmjet importuesve, mund të parashikojë një pjesë të kuotës e cila nuk do të shpërndahet, duke përfshirë një fond rezervë për shpërndarje shtesë e cila mund të shpërndahet deri në fund të vitit aktual sipas kërkesave të dorëzuara.

Neni 5

Kategorizimi i importuesve dhe shpërndarja e kuotës

Me qëllim të sigurimit të vazhdimësisë së tregut dhe mundësimit të qasjes për importuesit e rinj, importuesit që aplikojnë për kuotë ndahen në dy kategori:

- Importuesit ekzistues janë importues që duhet të kenë import të vazhdueshëm të HFC-ve në periudhën 2021-2023 dhe të njëjtëve u përcaktohet vlera referuese (VR) në bazë të mesatares së importit të tyre në periudhën e specifikuar.
- Importuesit e rinj janë importues që nuk plotësojnë kushtet për përcaktimin e vlerës referuese (nuk kanë import të vazhdueshëm në periudhën 2021-2023), por plotësojnë kushtet e përgjithshme për veprimtari dhe kanë përvojë në qarkullim dhe servisim nga neni 3 i këtij Udhëzimi.

Importuesve ekzistues u shpërndahet 87% e sasisë totale maksimale të lejuar (kuotës) për vitin 2026. Kuota individuale për secilin importues ekzistues llogaritet në mënyrë proporcionale me pjesën e tij në shumën totale të të gjitha vlerave referuese të përcaktuara në shtet sipas formulës së mëposhtme:

$$Q_i = \left(\frac{RV_i}{\sum RV}\right) \times 311.406,06$$

Qi = Kuota e importuesit individual

RVi = Vlera referuese e importuesit konkret

Преостанатата количина (13%) се доделува на новите увозници, а дел може да остане во резервен фонд од член 4 (2). Количината на флуорирани јаглеводороди (HFC) која се доделува на нов увозник не надминува 25% од количината планирана за новите увозници.

Член 6

Увоз на рециклирани и обновени HFC (надвор од квота)

Увозот на рециклирани (recycled) и обновени (reclaimed) флуорирани јаглеводороди (HFC) не влегува во квотното ограничување утврдено во член 2 од ова Упатство.

За добивање на дозвола за увоз на рециклирани и обновени HFC, покрај податоците од Упатството за поблиски податоци потребни за издавање дозвола на стоки кои се увезуваат-извезуваат под ознака Д4 број 02-6866/1 од 24.11.2016 година, увозниците се должни да приложат:

- Доказ од акредитирана лабораторија во земјата на извоз со кој се потврдува квалитетот на рециклираниот и/или обновениот HFC.
- Доказ од надлежната институција во земјата на извоз со која се потврдува дека супстанцијата/смесата е рециклирана и/или обновена.
- Боците што содржат обновени или рециклирани HFC треба да бидат означени со индикација дека супстанцијата е обновена (reclaimed) или рециклирана (recycled). Дополнително, кај обновените HFC ознаката треба да вклучува и име и адреса на инсталацијата за обновување.

ΣRV = Shuma e vlerave referuese të të gjithë importuesve ekzistues të paraqitur

Sasia e mbetur (13%) u ndahet importuesve të rinj, ndërsa një pjesë mund të mbetet në fondin rezervë nga neni 4 (2). Sasia e hidrokarbureve të florizuara (HFC) që i ndahet një importuesi të ri nuk e kalon 25% të sasisë së planifikuar për importuesit e rinj.

Neni 6

Importi i HFC-ve të ricikluara dhe të ripërtërira (jashtë kuotës)

Importi i hidrokarbureve të florizuara (HFC) të ricikluara (recycled) dhe të ripërtërira (reclaimed) nuk hyn në kufizimin e kuotës të përcaktuar në nenin 2 të këtij Udhëzimi.

Për marrjen e lejes për import të HFC-ve të ricikluara dhe të ripërtërira, përveç të dhënave nga Udhëzimi për të dhënat më të hollësishme të nevojshme për lëshimin e lejes për mallrat që importohen-eksportohen nën kodin D4 numër 02-6866/1 të datës 24.11.2016, importuesit janë të detyruar të dorëzojnë:

- Dëshmi nga laborator i akredituar në vendin e eksportit me të cilën vërtetohet cilësia e HFC-së së ricikluar dhe/ose të ripërtërirë.
- Dëshmi nga institucioni kompetent në vendin e eksportit me të cilën vërtetohet se substanca/përzierja është e ricikluar dhe/ose e ripërtërirë.
- Bombolat që përmbajnë HFC të ripërtërira ose të ricikluara duhet të jenë të shënuara me indikacionin se substanca është e ripërtërirë (reclaimed) ose e ricikluar (recycled). Shtesë, te HFC-të e ripërtërira shënimi duhet të përfshijë edhe emrin dhe adresën e instalimit për ripërtëritje.

Член 7

Начин на аплицирање и известување

За добивање на дозвола за увоз сите увозници поднесуваат електронска апликација преку веб-порталот exim.gov.mk.

По секој увоз на HFC, увозникот доставува извештај за увезената количина заедно со копија од царинската декларација до Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање.

Член 8

Влегување во сила

Ова Упатство влегува во сила наредниот ден од денот на потпишувањето и објавувањето на веб-страната на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Neni 7

Mënyra e aplikimit dhe raportimit

Për marrjen e lejes për import të gjithë importuesit dorëzojnë aplikim elektronik përmes ueb-portalit exim.gov.mk.

Pas çdo importi të HFC-ve, importuesi dorëzon raport për sasinë e importuar së bashku me një kopje të deklaratës doganore në Drejtorinë për Mjedis Jetësor pranë Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 8

Hyrja në fuqi

Ky Udhëzim hyn në fuqi të nesërmen e ditës së nënshkrimit dhe publikimit në ueb-faqen e Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Изработил/Përgaditi:
Емилија Ќупева

Контролирал/Kontrolloi:
Тања Пауновска

Одобрил/Aprovoi:
Fatos Balliu

Согласен/Me pëlqim të:
Управа за животна средина
Директор
Игор Никоски

Министер, / Ministër,
Muamet Hoxha